

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПІДґРУНТЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

к.е.н. Деділова Т.В., Токар І.І.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Останнім часом питанням управління конкурентоспроможністю приділяється особлива увага, зумовлена об'єктивною необхідністю підвищення рівня конкурентоспроможності України на світовому ринку. Науково-технічна та інноваційна активність – один з основних показників стану та конкурентоспроможності економіки. Зі зниженням цього показника національна економіка втрачає позиції на ринках, швидко старіють виробничі фонди, відбувається прискорення падіння рівня інвестиційного, технологічного процесів.

Для забезпечення конкурентоспроможності підприємства необхідно застосовувати інноваційний підхід до її управління, орієнтований на підвищення останньої за рахунок постійного впровадження нововведень у всіх функціональних сферах діяльності підприємства, й на нарощування його інноваційного потенціалу. Зазначений підхід містить у собі розробку інноваційної стратегії, яка передбачає визначення системи конкретних заходів інноваційного розвитку, здатної максимізувати науково-технічні і економічні переваги підприємства, а також спрямованої на подолання інноваційної інертності керівництва та спеціалістів.

Реальність реалізації інноваційної стратегії будь-якого підприємства визначається, перш за все, обсягом і характером його ресурсного потенціалу, а також позицією на внутрішньому і зовнішньому ринках. Результати аналізу цих складових впливають на відповідний вибір підприємством своєї інноваційної стратегії, яка формується на базі власної вже визначеної стратегії розвитку. У той же час прогресивна інноваційна стратегія за допомогою сформованої системи взаємозв'язків робить можливою зміну напрямку загальної стратегії розвитку підприємства в цілому, а отже впливає й на формування його конкурентоспроможності.

Ефективність загальної стратегії підприємства з позиції системного підходу буде залежати від якості його інноваційної діяльності з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. При цьому ефективність, узгодженість і кінцевий взаємозв'язок інноваційної стратегії з загальною забезпечує показник інноваційності. У цьому аспекті особливості інноваційності містяться в тому, що, на відміну від показників загальної стратегії підприємства, які визначаються станом та факторами розвитку зовнішнього середовища, її складові зорієнтовані власне на стан підприємства у зовнішньому середовищі. Інноваційність підприємства залежить, перш за все, від його взаємодії із зовнішнім оточенням. Оцінка кінцевих результатів стратегічної діяльності підприємства з точки зору його інноваційності повинна базуватися на принципах системного підходу.

Приймаючи до уваги зазначені вище критерії та базуючись на головних засадах оцінки результатів інноваційної діяльності промислових підприємств, як головні фактори інноваційності слід виділити виробничий, фінансовий, інформаційний, екологічний та соціальний фактор. Саме за їх допомогою відбувається активна взаємодія інноваційної та загальної стратегій, що в свою чергу, зумовлює побудову проєкції на результати ефективності виробничо-господарської діяльності і розвиток підприємства в цілому.

Підприємство обирає засоби управління конкурентоспроможністю на підставі загальних принципів розробки інноваційних стратегій і здійснення стратегічного управління інноваціями з урахуванням передового досвіду країн з розвинутою ринковою економікою. Вибір інноваційної стратегії здійснюється, виходячи з її особливостей та за допомогою певних прийомів і методів, що містять елементи подальшої її розробки. Ці процеси відбивають базові напрямки виробничого розвитку підприємства у ході реалізації його загальної стратегії та потребують комплексного вирішення.

Цілі інноваційної стратегії, крім безпосередньо інноваційних, включають питання маркетингу, конкуренції, елементи інвестиційної, фінансової і кадрової політики. Результатом формування цих цілей є остаточне визначення пріоритетів інноваційного розвитку підприємства. Тобто стратегічне управління інноваційною діяльністю відбувається відповідно до вимог системного підходу – від загального до часткового. При цьому через наявні зворотні зв'язки вносяться зміни до стратегій, вищих за ієрархією, тобто здійснюється замкнутий системний цикл, який включає декілька етапів, чисельність яких визначається виходячи з розрахунків економічної доцільності.